

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/29/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815200171
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8815200171.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcov: 1. Y. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, Y. L., zast. JUDr. Martin Kirňak, advokát, Vajanského 43, 080 01 Prešov, 2. I. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/XX, N., 3. I. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, Y. L., 4. E. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/X, Y. L. proti žalovanému: G. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. X. XXX, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva s prísl., o odvolaní žalobkyne v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 7C/18/2015-495 zo dňa 05.05.2021 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Nepriznáva žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcov zamietol a žalobcov v 1. až 4. rade zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady sa rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 37 ods. 1, § 38 ods. 1, 2, § 39, § 40a, § 41a ods. 2, § 49a, § 588, § 589 OZ, § 60 CSP a § 34 ods. 1, 2, § 70 ods. 1 Katastrálneho zákona. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že pôvodným žalobcom bol I. V., ktorý po podaní žaloby dňa XX.XX.XXXX zomrel a na návrh žalobkyne v 1. rade došlo k úprave petitu tak, že predmetom konania sa stal nárok o určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom poručiťovi. Poukázal na ust. § 60 CSP s odôvodnením, že kto je účastníkom konania z pohľadu zápisu vlastníctva v katastri nehnuteľností. Súd prvej inštancie zistil, že v čase podania žaloby boli nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaného. Následne zistil, že žalovaný už nie je zapísaný ako vlastník sporných nehnuteľností (sú to pôvodne žalovaní v 2. až 4. rade). Z toho dôvodu dospel k záveru, že žalovaný nemá pasívnu vecnú legitimáciu, aj keď v čase podania žaloby ju mal. Do vydania rozhodnutia súdom však došlo k zmenám v katastri nehnuteľností a ako vlastníci sporných parciel sú už zapísaní ďalší, noví vlastníci. Pôvodne žalobkyňa v 1. rade tieto osoby aj označila v žalobe, avšak následne žalobu voči týmto žalovaným zobrala späť a voči nim bolo konanie zastavené. Je zrejmé, že v čase vyhlásenia rozsudku bolo potrebné skúmať, či existuje vzťah, z ktorého má žalobcom tvrdené právo vo svojom rozhodnutí deklarovať vo vzťahu ku žalovanému a tu dospel k záveru, že tak to nie je. Zaoberal sa aj otázkou povinnosti súdu poučiť strany sporu podľa § 160 CSP, no označenie účastníkov konania je v dispozičnej sfére žalobcov. Preto akékoľvek poučovanie žalobcov by znamenalo nerovnováhu procesných práv strán sporu. Hoci ešte sa žiadalo vypočúť žalobkyňu v 1. rade vzhľadom na takéto závery, kde absentovali procesné podmienky na strane žalovaných, v spojení s hmotnoprávnymi podmienkami, už nepovažoval za potrebné žalobkyňu v 1. rade vypočúť. Považoval to za nehospodárne a zbytočné predlžovanie sporu.

3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP, teda v zmysle zásady úspechu a zaviazal neúspešných žalobcov nahradiť trovy konania žalovanému.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa v 1. rade. Podľa názoru žalobkyne v 1. rade, rozsudok je arbitrárny a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Súd prvej inštancie sa nedostatočne vypořiadal s vyjadreniami žalobkyne a všetkými námietkami, ktoré uviedla. Pokiaľ ide o body 48 až 51 rozsudku, súd prvej inštancie prakticky argumentuje len tým, že nebola splnená hmotnoprávna podmienka, a to nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného. Súd nedostatok pasívnej vecnej legitímácie odôvodnil tým, že žalovaný v čase vyhlásenia rozsudku už nie je vlastníkom uvedených nehnuteľností. Žalobkyňa sa však domnieva, že žalobcovia sa nedomáhajú určenia vlastníckeho práva, a preto súd prvej inštancie nesprávne rozhodol, keď pre túto skutočnosť zamietol žalobu a vzal ju ako základ tohto rozhodnutia. Súdu prvej inštancie ušlo, že predmetom konania je určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom I. V.. V tomto súdnom konaní sa neurčuje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, a preto ani súčasní vlastníci by neboli pasívne vecne legitímovaní na to, aby vystupovali v konaní na strane žalovaných. Vo vzťahu k nim sa totiž v tomto konaní neurčuje vlastnícke právo, ale určuje sa, že tieto nehnuteľnosti patrili do dedičstva po poručiťelovi. Žalobkyňa v 1. rade zdôrazňuje, že už v čase, keď o odvolaní rozhodoval Krajský súd v Prešove, zrušil rozsudok a vrátil vec na ďalšie konanie, už v tom štádiu nebol G. X. vlastníkom všetkých sporných nehnuteľností. Krajský súd pritom túto skutočnosť vo svojom rozhodnutí vôbec neriešil, ani sa o tomto nezmienil. Poukázal na nález Ústavného súdu SR I. ÚS/482/2013-50 a Najvyššieho súdu SR 1Cdo/103/2018. Z týchto rozsudkov možno dospieť k záveru, že aktuálni vlastníci nehnuteľností nemajú s predmetom konania žiadnu súvislosť a nemajú byť konaním vôbec zasiahnutí. V tomto konaní sa neurčuje vlastnícke právo žalobcov, ale len to, že v čase smrti poručiťela bol vlastníkom, a to vo vzťahu k neplatnému prevodu nehnuteľností na žalovaného. V tomto konaní sa posudzovala platnosť, či neplatnosť kúpnej zmluvy a účastníkmi konania sú tí, ktorí zmluvu uzavreli. Až po prípadnom úspechu žalobcov v tomto konaní a po ustálení dedičov sporných nehnuteľností v dedičskom konaní, by bolo možné na strane žalovaných pojať do súdneho konania o určenie vlastníckeho práva aktuálnych vlastníkov sporných nehnuteľností. Žalobkyňa v 1. rade považuje rozsudok súdu prvej inštancie za nepreskúmateľný z dôvodu nedostatočného odôvodnenia a nepodloženia rozsudku kvalifikovanou právnou argumentáciou. V tejto súvislosti citoval nález Ústavného súdu SR II. ÚS/250/2011, ktoré súvisí s právom účastníka súdneho konania na riadne odôvodnenie a presvedčivé rozhodnutie. Poukázala ďalej aj na skutkové okolnosti veci, najmä aký bol dôvod na podanie tejto žaloby, čo vyplynulo z výsluchu svedka I. G., a preto navrhla zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie žalobe vyhovieť, resp. ho zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací podľa § 34 CSP po zistení, že proti tomuto rozsudku odvolanie je prípustné podľa § 355 ods. 1, že podala odvolanie oprávnená osoba podľa § 359, a to v lehote stanovenej súdom podľa § 362 s tým, že odvolanie má všetky náležitosti podľa § 363 a odvolacie dôvody sú riadne vymedzené, v súlade s ust. § 378, § 379 a § 380 CSP, prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v týchto ustanoveniach a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne v 1. rade nie je dôvodné. Súd prvej inštancie zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

6. Podľa § 70 ods. 1 katastrálneho zákona, údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak.

7. Podľa § 60 CSP, stranami sú žalobca a žalovaný.

8. Z obsahu odvolania vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade namieta nesprávne právne, ale aj procesné posúdenie predmetu sporu. Vyslovila názor, že okruh účastníkov t.j. strany sporu tak, ako je vymedzený v súčasnosti je dostačujúcu, keďže žiada, aby súd rozhodol o tom, že ku dňu smrti nebohého právneho predchodcu žalobcov bol vlastníkom nehnuteľností, ktoré sú opísané v žalobe, a to titulom neplatnej kúpnej zmluvy uzavretej so žalovaným. Následne po ustálení tejto skutočnosti a ustálení okruhu účastníkov v dedičskom konaní po nebohom právnom predchodcovi žalobcov, bude sa prejednávať dedičstvo s tým, že týmto postupom a predmetom konania nijak nebude ovplyvnené vlastníctvo súčasných vlastníkov týchto nehnuteľností.

9. Na podporu nesprávneho rozhodnutia súdu prvej inštancie upriamila žalobkyňa v 1. rade pozornosť na nález Ústavného súdu SR I. ÚS/482/2013 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1Cdo/103/2018.

10. Podstata a účel žaloby o určenie je eliminovať stav ohrozenia právneho postavenia žalobcu, vniesť istotu do neistých právnych vzťahov a kde sa jej prostredníctvom vytvorí pevný základ právnych vzťahov, ktorým sa dosiahne odvrátenie prípadných budúcich sporov strán sporu.

11. Predmetom zmeny žaloby po smrti nebohého právneho predchodcu žalobcov bolo určenie, že do dedičstva po nebohom patria nehnuteľnosti, ktoré vymedzili v ich kvantitatívnom vyjadrení žalobcovia v zmene žaloby. V priebehu konania došlo k zmene vlastníctva týchto nehnuteľností zo žalovaného na ďalšie tri fyzické osoby, ktoré pri zmene žaloby a určení, že do dedičstva po nebohom právnom predchodcovi patria isté nehnuteľnosti, žalobcovia zareagovali tak, že rozšírili žalobu aj voči žalovaným v 2. až 4. rade, teda aktuálnym vlastníkom predmetu sporu. Následne bez bližšieho odôvodnenia voči žalovaným v 2. až 4. rade zobrali žalobu späť. Ako vyplýva z konania po podaní žaloby, predmetom tohto konania bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcov a žalovaným. K tomuto predmetu sporu súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, vo veci rozhodol predošlým rozsudkom, ktorý následne odvolací súd zrušil s odôvodnením, že z vykonaného dokazovania by mohlo dospieť k záveru, že kúpna zmluva, ktorú uzavrel právny predchodca žalobcov a žalovaný je neplatná z dôvodov, ktoré žalobcovia opísali v žalobe. Súd prvej inštancie doplnil dokazovanie a v priebehu konania došlo k procesnej zmene tým, že nebohý právny predchodca žalobcov v 1. až 4. rade zomrel a do konania ako dedičia po nebohom právnom predchodcovi vstúpili žalobcovia v 1. až 4. rade. Z bodu 2 rozsudku napadnutého odvolaním vyplýva, že prebieha už dedičské konanie po nebohom I. V. pod sp. zn. 8D/181/2015 pred Okresným súdom Vranov nad Topľou a okruh dedičov je už ustálený a tento kopíruje aj okruh žalobcov v 1. až 4. rade v tomto konaní. Po zmene žaloby, ktorú žalobcovia v 1. až 4. rade navrhli pripustiť a súd prvej inštancie toto akceptoval, predmetom konania bolo určenie, že isté veci, konkrétne nehnuteľnosti, patria do dedičstva nebohého právneho predchodcu, teda že boli jeho vlastníctvom. Pokiaľ mala žalobkyňa v 1. rade, ktorá odvolanie vo veci podala za to, že je dostatočne ustálený okruh účastníkov tým, že sa v tomto konaní voči žalovanému sa bude posudzovať v rámci určenia, že do dedičstva po nebohom patria tieto nehnuteľnosti titulom neplatnej kúpnej zmluvy, odvolací súd sa domnieva, že takáto právna konštrukcia nie je správna. Tým, že právny predchodca žalobcov zomrel a žalobcovia požiadali o zmenu žaloby, je v ustálenej judikatúre zrejmé, že žaloba, ktorá je špecifická v tomto prípade, teda že isté nehnuteľnosti patrili do dedičstva po nebohom právnom predchodcovi aj za situácie, že sa bude predbežne riešiť otázka platnosti či neplatnosti právneho úkonu, teda v tomto prípade konkrétne kúpnej zmluvy uzavretej medzi nebohým I. V. a žalovaným, stranami sporu mal byť nielen žalovaný (ako účastník kúpnej zmluvy), ale aj aktuálni vlastníci nehnuteľností, ktoré tvoria predmet sporu (predtým žalovaní v 2. až 4. rade). V tomto smere v konaní boli aj vykonané dôkazy, keďže pôvodne žaloba znela na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a na základe vykonaných dôkazov a na základe doplneného dokazovania po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, bolo možné predbežne riešiť otázku platnosti či neplatnosti tejto kúpnej zmluvy a následne dospieť k záveru, či nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom právnom predchodcovi, teda že nebohý poručiteľ bol vlastníkom vecí.

12. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle bývalého § 80 písm. c) OSP, teraz § 137 CSP, musí byť naliehavý pri preskúmaní existencie naliehavého právneho záujmu, ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodným procesným nástrojom ochrany práv žalobcu, či ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné ďalšie súdne konania alebo viaceré konania (rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Cdo/31/2011).

13. Práve rozhodovacia prax všeobecných súdov a v súčasnej dobe aj ustanovenia týkajúce sa určovacích žalôb posúva strany sporu k tomu, aby sa predchádzalo ďalším konaniam či už na súde alebo na iných orgánoch a aby sa jednou žalobou vyriešila právna istota žalobcov. V tomto prípade preformulovanou žalobou bolo možné po vyriešení predbežnej otázky platnosti či neplatnosti kúpnej zmluvy, uzavretej medzi nebohým I. V. a žalovaným, v kladnom prípade záveru súdu prvej inštancie o neplatnosti tejto kúpnej zmluvy vyhovieť preformulovanému žalobnému petitu a určiť, že do dedičstva po nebohom patria nehnuteľnosti vymedzené predmetom žaloby. Táto zmena žaloby, právne posúdenie predbežnej otázky a prípadný úspech v tomto konaní, pre žalobcov by znamenalo, možnosť prejednať v

dedičskom konaní s okruhom dedičov, ktorý bol už ustálený v pôvodnom dedičskom konaní po nebohom prejednať nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom tohto konania a tak definitívne vyriešiť spornú otázku. Postup žalobcov bol do tohto momentu správny, ale odvolací súd má za to, že stranami sporu okrem žalovaného mali byť aj súčasní vlastníci, teda žalovaní v 2. až 4. rade, voči ktorým zobrali žalobcovia žalobu späť, keďže sú nositeľmi hmotného práva, pretože sú vedení v katastri ako vlastníci a touto žalobou by boli dotknuté aj ich práva a v tomto konaní mohli uplatňovať svoje námietky a stanoviská.

14. V prípade, ak žaloba o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, smeruje z hľadiska predmetu konania k určeniu vlastníckeho práva k veci, o ktorej nebolo ako o súčasť dedičstva rozhodnuté v dedičskom konaní po poručiteľovi sú závery Najvyššieho súdu SR vyjadrené v judikáte R 32/2011 vecne správne a týkajúce sa aj predmetného sporu

15. Potom možno vo vzťahu k okruhu strán sporu poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. júla 2011, sp. zn. 5 Cdo 135/2010, ktorý hovorí citujem : „Vymedzenie účastníkov konania sa v tomto prípade zakladá procesným spôsobom - žalobcom je ten, kto podal na súd návrh na začatie konania (žalobu) a žalovaným je ten, koho žalobca v žalobe za tohto účastníka konania označil. Inštitút účastníctva konania ako inštitút rýdzo procesný, t.j. inštitút občianskeho práva procesného je potrebné odlišiť od vecnej legitímácie, ktorá so zreteľom k hmotnému právu ustanovuje, kto je nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnom prípade. Stanovujú ju predpisy hmotného práva. Či účastník procesného konania je tiež vecne legitímovaný (aktívne alebo pasívne), sa ukáže až v konečnom súdnom rozhodnutí. Nedostatok vecnej legitímácie znamená, že účastník nebol nositeľom práva, o ktoré v konkrétnom konaní išlo.

16. Žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti musí smerovať voči všetkým, ktorí sú ako vlastníci zapísaní v katastri nehnuteľnosti - uznesenie NS SR sp. zn. 5 M Cdo 1/2010.

17. Pokiaľ žalobkyňa v 1. rade poukazovala na vyššie citovaný nález Ústavného súdu SR a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ktoré sú uvedené v bode 4. tohto rozsudku tu je potrebné konštatovať, že tieto rozhodnutia sa týkali prejednávanych vecí, kde boli žaloby zamietnuté z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení, že vec patrí do dedičstva po nebohom poručiteľovi. V týchto konaniach súdy dospeli k záveru, že je tu výnimočná situácia, ktorá priamo zo zákona predpokladá takúto určovaciu žalobu. Vytýkali súdom nižšieho stupňa to, že nesprávne posúdili dostatok naliehavého právneho záujmu na tomto určení. Tieto rozhodnutia sa však netýkali okruhu strán sporu pri podanej žalobe o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva.

18. Z týchto dôvodov považuje odvolací súd závery súdu prvej inštancie o nedostatočnom okruhu strán sporu na strane žalovanej za správne, ktoré vychádzajú z údajov, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia, aj v čase rozhodnutia odvolacieho súdu sú uvedené v katastri nehnuteľností a sú záväzné. Súdom prvej inštancie poukázal na ustanovenia procesného predpisu, to znamená, že kto žalobca a kto je žalovaný v súdnom konaní a za tejto situácie, kedy pri úplnom okruhu strán sporu bolo možné definitívne vec vyriešiť, bolo vecne správne, že žalobu z dôvodu procesného nedostatku v konaní zamietol.

19. Preto toto rozhodnutie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

20. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže úspech v konaní mal žalovaný, mal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Keďže žalovaný sa k žalobe vyjadril, právne zastúpený nebol a iné trovy súvisiace s odvolacím konaním zo spisu nevyplývali, odvolací súd rozhodol tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).